

Szerkesztőségi iroda:
Csik-Szereda
Györgyjakab Márton
könyvkereskedése
hová
a lap szellemi részét illető
közlemények,
előfizetés pénzek és hír-
dítások küldendők.

CSIKI LAPOK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETI LAP.
MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Előfizetési ár:
Egész évre 4 frt.
(Külföldre) 6 frt.
Félévre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Hirdetési díjak
a legolcsóbban számítottak
Bélyegdíjért külön minden
beiktatásnál 30 kr.
Nyilvántári czikkok
soronként 10 kr-ért közöl-
tetnek.

Felelős szerkesztő: Dr. Booskor Béla,

Kiadó tulajdonos: Györgyjakab Márton

FŐMUNKATÁRSÁK: Hochschild Lajos Gyergyóban.

Vitos Mózes a központban.

Embery Árpád Udvarhelymegyében.

Idei tavaszunk.

Megnehezült az idők járása felettünk. Isten keze sulyosodik mi rajtunk. A csaknem teljes hat hónapos hosszú és nagyon zord tél vonaglásában borzalmas árvízi képeket rendezett a magyar Áltöldön. Még most is fülünkben zúgnak a ki- és előtörtetek segélykiáltásai, melyeket a vad északi szél sikongásai kiáltottak tul.

Meghalt ugyan a tél hosszú vonaglásában ám hideg, tagyos szekere még egyre kísért s fojtogatja a természetet. Miatta az igazi tavasz még nem született meg. Pedig kikeletnek és minden tenyészet megújulásának s kifejlődésének előhaladott idejét mutatja már a naptár. Több mint egy hónapja mult annak is, hogy a „sillagászati tavasz” elkezdődött, sőt Szt. György napja is rég eltelt. Azóta volt minden; hó, fagy, hideg és szélvihar többszörös változata, csak tavasz nem. A természetben még mindig dermedtség s hideg kietlenség uralkodik, mely a hosszú tél intenzív fagyá által megkímélt tenyészetet pusztulásnak, vagy legalább satnyulásnak indítja.

Hiába tekintgetünk az égre. Ritkán derült, de mindig hideg annak áramlata és épen nem biztató. Ha közbe-közbe esik is egy szép nap, a levegőben nem cikázik a tavasz kedves hírnöke, s eresz alatt, kertjeink fái között nem zendül meg a fecské édes, kedves csicsérgése; az éneklő madarak felvidámító dala. Ezek helyett a második-, harmadik-, s ki tudja hányadikszor meg-

megújuló tél derét, havát fékvesztett északi szelek nyargalva hordják szét; újra és újra megdermesztvén, máskor ez időtájt virágtól ékes mezők és réteknek most még mindig barnuló rögeit.

Tavasznak rügyet és életet fakasztó langyos, nedves lehellete helyett legtovább azon izzó lángostor perzselő melegítől vehetünk tudomást, mely szép magyar hazánk legmagyarabb városai s községei fölött végig suhog, s rémséges vörösrre festi a szürke égbolton koválygó felhőket; kormos omladékokká égetvén mindazt, mi csak imént is vidám kedv és boldogság zajától visszhangzott; koldus szegénynyé, földönfutóvá tevén Veszprém, Kalocsa, Jász-Ladány, Nyírbátor, Homonma s több más községeknek igaz, jó magyar népét.

Minket székeleyeket ez óráig megkímélt az irgalmas ég ezen rémes lángostor ily nagymérvű csapásai és pusztításaitól. Ám elég gondot és aggodalmat ül az időjárás zord mostohasága, mely már is a kenyértelenség éhes rémével fenyeget. Különösen gazdaközönségünk van tulságosan is sújtva, mely a szük takarmány termésre következt kietlen, hosszú tél után valóban azt sem tudja, hová forduljon csaknem esontvázzá silányult baromállományának további táplálása iránt. A tavaszi munkák végzésére ily telelés s ily időjárás mellett komolyan gondolni is alig lehet.

A legközelebb mult napokban volt ugyan egy pár derült nap, s a vármegye lakosai

már alaposan reményelték, hogy végre valahára hozzánk is igaziban beköszöntött a tavasz, gazdáink már-már hinni kezdték, hogy havasi legelőinken is kibujik a fű, s a takarmányszükség miatt már önterhüket is alig bíró, lesóványodott barmok végre egy kis élelemhez jutva, az éhen pusztulástól megmenekülnek, de e remény, e hit majdnem kétségbeeséssé kell változzék, ha meggyünkben most körülcintünk.

A biztató derült napok ugyanis novemberi zord napokká változtak; megindult május 4-én az esőzés ugyan, de nem tavaszi jelleggel, mert nem az a termékenyítő meleg eső kezdett hullani, mely a legmagasabb havasok ormairól is leolvasztja a havat, hanem megindult az a hideg, apró, sürtü eső, mely nemcsak a havasokon, de a közeli erdőségekben is havazássá változva, azon területeket is hóval borítja el, melyek az egy pár napig tartott derült idő alatt hó pánczélaikat magukról ledobták vala.

A legöregebb emberek sem emlékeznek olyan szomorú, kietlen és zord időjárásra, mely e tavaszon uralkodott.

Május közepén vagyunk már s az erdőket és ezek között lévő legelőinket minden helyen frissen esett hó borítja. Megtörtént egy pár évtized alatt máskor is meggyünkben, hogy május hóban egy-két napig zord, őszi idő uralkodott, de talán soha nem történt meg az, mi napjaikban, hogy a vegetáció az időjárás miatt még csak meg sem indulhatott.

A „CSIKI LAPOK” TÁRGYÁJA.

Mért volt „tollas” az én urambátyám?

Mig odahaza voltam kis falunkban, nem volt különös semmi előttem, mert azt hittem, hogy minden ott megtörtént dolog másként nem is lehetséges. De mikor felküdtek a városba, a latinba, azt láttam, hogy nincs úgy semmi sem, mint nálunk. Az emberek tartózkodók, követelők, vigyáznak a másíknak minden mozdulatára s egy meg-gondolatlan kiejtett szava után elítélik.

Már elvégeztem a negyedik osztályt, a mikor ismét haza kerültem, s most a falusi élet ép olyan új volt, mint valamikor a városi.

Furcsán esett, hogy az öreg szomszéd, mikor Pipás urnak neveztem, szétnézett maga körül, hogy ki is légyen az az ur és hol vagyon s mikor feddőleg szólt hozzám:

— Bizony őrsem, ha Herkópáter leszel is még akkor sem urazlak, csak őrsem maradsz te; aztán meg, mivel úgy is csak Pipás István maradok, soha se leszek ur, hadd maradjak tovább is István bácsi, úgy tudod, mint azelőtt. A tollas Nagy Pétert is tegeztem; magyar ember nem szeret urazni senkit . . .

Tollas Nagy Péter! . . .

Mintba már hallottam volna valahol ezt a tollas nevet! Utánna néztem, kikutatam az egész Nagy-familia családláját, s tollas elnőnévre nem találtam benne sehol. Furta az oldalam a kíváncsiság annál is inkább, mert emlékeztem rá, hogy

boldogult Péter bátyám furesa szemeket meresztett a „tollas” szókra.

Kérdősködtem, kutattam tovább, megfogtam minden ismerőst és végre megtudtam az igazi okot.

Tollas Nagy Péter becsületes nemes ember volt. Szerette a pipát, megitta a bort, s nem igen sütötte le szeméit a szép menyecskék előtt. Pörge, kissé öszbe vegyült bajusza mindig „valódi magyar” bajuszpedróvel dicsekedett, s megvetette mindazt, a mi német volt.

Történt egyszer, hogy hivatalos volt valami nagy uri lakodalomba, s ő, nem tartván otthon vissza semmi nemű asszony népség, nem kapaszkodván semmi féle gyermek-csoport kaputjába, elfogadta a meghívást nagyon szívesen, miután volt rá gondja, hogy a meghívók szomjasan el ne távozzanak, no meg aztán egy kis húsféle, kalács is akad az éléskamrában.

De az öreg czularul megjárta, mert a lakadalomból lazgi lett; a békés menyegző helyett verkedésre ment Péter bátya.

De hát csoda?

Hogy nevetelnek az emberen, ha azt a nótát huzatja, hogy:

Réz tepsihen süli a málé,
Nem leszek én csizmadianó . .

Felforr az öregben a méreg, a földhöz csapta a keze ügyébe akadt boros üvegeket, aztán kiállt a szoba közepére és tőle telhető ékes hangon bucsut vett az ifju pártól, kérvén az ég áldását rájuk; de — folytatá a lakadalmas nép felé fordulva kimeresztett szemekkel, tajtékozó száj-

jal — „azok a nyomorultak ma nevettek utoljára” s megtenyegette a kaczagókat öklével, a kiknek így mérgeződve még jobban tetszett az öreg, ki eddig még a légynek sem ártott, s egyszer megtette, hogy az egész vadászterületet maga akarta kiváltani, csakhogy ne lövöldözzék azokat az ártatlan jószágokat.

Persze hogy nem adták oda!

Eltávozott a vigadók közül, s a rákociz huzó cigányoknak büszkén dobott oda egy tizest.

Reggel elküldött két jó barátjáért, a jegyző és a kántorért, hogy hívnák ki nevében az egész lakodalmi truppot, mert ő nem bánja, ha bele török is a foga; de megöli mind, ilyen szégyenfoltot nem hagyhat magán!

A segédek kajánul mosolyogtak, otthagyták a dühös öreget s hozzá fogtak a kihíváshoz.

Az első ellenfél, Péter bátyám volt legjobb barátja, a kihívást elfogadta, megnevezte segédeit, a kik emezekkel kölcsönösen egyszeri golyóváltásban, 15 lépésről, 5—5 lépés avánszban állapodtak meg.

Péter bátya a 15 lépést nagyon közelnek találta, s kissé elsáppadt; hanem hiszen nem azért magyar ember, hogy megijedjen!

Magához hivatá a papot s a jegyzőt, megcsinálta végrendeletét, s várta az elérkező napot.

A párhaj helyszínéül átengedte saját szérüskertjét, hogy idegen földre ne hulljon vére, s reggel korán, teljes diszmagyarban, mert így akart meghalni, már ott méregette a 15 lépést.

Tizenöt . . . közel van . . . nagyon közel . . . Elérkezett a hat óra! . . .

Szomoru helyzet mindenkire nézve, leg-szomorubb azonban gazdaközönségünkre, mert hiszen a múlt évi takarmányszükség majdnem koldussá tette gazdáinkat, s most sincs kilátása kedvezőbb viszonyokra, mivel az uralkodó őszies idő mellett nincs kilátás arra, hogy gabna- és takarmánytermése bár-csak közepes is legyen, nem hogy a múlt évben átélt rossz napokat helyrehozni tudná.

Kétségbeesítő helyzet, kétségbeesítő állap-
potok. Isten tudja, hová jutunk!

B.

A kepeváltás kérdéshöz.*

A „Csiki Lapok“ 17. és 18-ik számaiban a kepeváltás kérdéséhez hozzászólások történtek. Helyén van.

Alig lehet ma ennél égetőbb és gyorsabb megoldásra váró kérdés. A saját lelki ügyeink, az egyházi személyek és nemzeti köznevelés alap-
vető napszámokai iránt kellő érzékkel bíró hit- és polgári községek a Csikmegyében általában rájuk nehezedő kegyuri kötelezettségnél fogva is részint már megváltották az epénél is keserűbb képét, részint pedig egész erejükkel és teljes jóakaratu-
lag törekednek, mint a gyergyócsomafalviak, vagy kozmásiak, a kepeváltását minél előbb tényleg megvalósítani.

Nincs honnan? Ezt épen nem lehet mondani. De a hol szükséges van, ott is a jóakaratu buzgó törekvés egybevetett kis erők munkássága a nin-csenből is képes a megváltási alapot, ha nem rögtön, de idővel előteremteni. A kérdés megoldatlan nem maradhat. Ezt utóvégre is a híveknek, a kegyur községek egyetemének kell megváltani, akár a közbizonyból való kiszakítás, akár a mai kepe fizetési kulcs, akár igazságosabb alapon, akár amortizáció útján megállapított teherviselés szerint történjenek az. Hogy ennek ezen módok valamelyi-kén kell előbb-utóbb megtörténni, kitűnik az alá-biakból.

A kepeváltás kérdése s ugy az álláspont is, melyen Molnár József orsz. képviselő ur a kép-viselőházban a miniszter ur figyelmébe ajánlva, igen sok igazságot elmondott, nem új. Az erdélyi római katolikus s áttus gyűlés Kovács Miklós erdélyi püspök elnöke alatt Gyula-Fehérvárt 1848. augusztus 27-től szept. 3-ik napjain tartott üléseiben, nevezetesen az augusztus 29-iki ülés 22., 23., 25. fő és azok a-e pontjai alatt, hivatkozva az 1847-48-beli IX. t.-czikkben kimondott elvre, ugy a XIII. t.-cz. határozatára hosszadalmasan tárgyalta a Molnár József ur által felrészített kérdést. Ama gyűlések jegyzőkönyveiben ki van

* Lapunk 17-ik számában a megyéni lakosaira nézve nagy fontossággal bíró kepeváltás kérdését felvetvén, szívesen közlünk minden e kérdéshöz érdemlegesen hozzá szóló cikket.
Szerk.

Folyton közeledő kocsiözrej hallatszik az utcáról, s az öreg szíve ugy összeszorul, alig tud lélegzeni már itt van . . befordulnak . . hál' isten, csak az ő segédei, meg a doktor.

Leszállnak, sok szerencsét kívánnak, biztat-ják, hogy hiszen bátha nem talál az ellenfél! Be-mennek egy kicsikét törkölyözni, de megérkezett a másik kocsi is. Az öreg odáig volt a félelemtől, ugy kellett kivezetni a helyszínére s deszkát tá-masztani a háta mögé.

Péter bátya már félig meg volt halva, a se-gédek meg sugtak-bugtak nevettek . .

Alig hogy meglátta e helyzetet az én uram-bátyám, dühbe jött, ereje visszaszállt, haragos pir-borítá el arcát, eldöntötte a támasztó művet s — öt lépésre előre megy

— Czelozz!! kiáltanak a segédek.

Mind a két fél fölemeli fegyverét, s czélba veszi a másikat; egyiknek sem remeg keze.

— Tüzelj!!!

Egyszerre dördül el a két fegyver s Péter bátya ott tapogatója magát, nem hall semmit, nem lát, nem tudja, hogy él-e vagy meg van halva . . de . . . oh! . . csupa fehér a diszmagyar . . o-la van!

Az ellenfél pisztolya jó fajta lud pehelyvel, az övé meg csak löporral volt megtöltve.

Ki ugyan nem békültek a felek, de az öreg megmondta, hogy először is utoljára párbajozott; jögyz és kántor elébe ne kerüljön többet; laka-dalomba meg el ne hívják!

S ez mind megjárta volna, csak a fekete disz-magyról ki lehetett volna tisztítani a tollat.

Pici.

fejtvé terjedelmesen a kepe tized természete. El-batározatott, sőt a jegyzőkönyvek és ehez csatolt felirat kíséretében kéretett is a Nádor ő Fensége és az összes magyar miniszterium, hogy „valamint az ország több részeiben, a honpolgárok a kepe-vel eredetire nézt egy természetű papi dözma alol felmentettek, ugy a Székelyföld lakosai is a kepe nyomasztó terhe alól felszabadítatván, az innen eredő veszteség kárpótlását az 1847-48. évi XIII. t. cikk értelmében eszközölje“, mindaddig pedig „a jelen statusquo szoros köteleességül fenn-marad.“

Mint tudjuk a Nádor és magyar miniszterium e jegyzőkönyvek és feliratra, a közbejött forradalom miatt, nem válaszolhatott. Ettől fogva a kepeváltás kérdése ugy, mint az egész erdélyi róm. kath. státusgyűlés és státus 1866. jan. 10-ig, illetőleg 1868. febr. 9-ig, a státus gyűlés ujra alakulásáig a kath. bizottság által látattak el, ille-tőleg a kepe nézve a statusquo fenn maradt.

1868. óta csaknem minden státusgyűlés és minden esperes kerületi koronagyűlés tárgyalta a kepe ügyét, megteremtett minden lépés az 1847-48. XIII. törvényezikre való hivatkozással a kár-pótlás kieszközölésére, de eredménytelenül. Azóta a kepeváltás kérdésének mikénti megoldása körül felhozott módzatokra nézve egész irodalom fejlődött ki.

A hosszas tárgyalások, értekezések és esz-mecserék eredménye, mint fentebb emlitém, csak az, hogy ott előbb-utóbb a híveknek egyenkint vagy egyetemlegesen önterhükre kell megváltaniok, vagyis az 1892. évi erdélyi róm. kath. status-gyűlés kimondta, hogy a jelenlegi kepeváltás alap-
vetéle mellett történjen a hívek áldozatkész-ségétől függővé tett megváltás.

Ennélfogva mindenkéül, ott, hol közhelyek vagy más értékek vannak, azok felhasználására kell a statusnak törekedni, a hol ilyenek nincse-nek, ott czélszerű volna törlesztési kölcsönökhöz fordulni.*

Püspök ur ő nmltga az 1891. ikl státusgyűlés határozata alapján bekerete az egyes hitközségek nyilatkozatát arra nézt, hogy minő alapon válthat-nák meg kevesebb megterhelhetőségekkel a kepe-t. Az adatok hiányosak lévén, részint ezek kipótl-atására, részint a további teendők keresztülvite-lére az 1892. évi státusgyűlés határozata alapján az egyes hitközségek részéről a két-két bizalmi férfi már meg is választott.

Ugy hiszem, ezen bizalmi férfiak tiszte leend a helyi plebánosokkal együtt működve kimutatni, hogy minden egyes hitközségben mennyi a meg-váltandó kepe, és a szolgáltatás pénzértékben mily évi összeget s ez ismét mekkora tőkét képvisel s ezzel szemben mily nagy váltás tőke áll már rendelkezésre, mennyi hiányzik még s ennélfogva mikorra remélhető a megváltás keresztülvitele?

Habár az 1891. évi státusgyűlés is sürgette a Molnár József ur által a képviselőházban fel-hozott állami megváltást illetőleg kárpótlást vagy segélyezést, a mai viszonyok között mi katoliku-sok az államra nem támaszkodhatunk és nem is várakozhatunk, a mint ez eszmét, — mint a fen-tebbiekből látszik, — maga a státusgyűlés is eljettette, hanem magunknak kell magunkon segí-teni. Hogyan? Legczélszerűbb és igazságosabb lenne, mint a csomafalviak teszik, az arányosítás előtt a birtokossági közös területtől e czélra meg-felelő birtok terület kiszakítás által a megváltást eszközölni, a hol ilyen nincsen, ott a regálé kár-talanitási összeget lehetne egészben vagy részben erre fordítani vagy legalább a regálé kamatai ter-hére az egész kepezőktől 10 frt, a felkepezőktől 5 frt, tovább 3-2-1 frt egyszer mindenkorra vagy 1-2 évre megállapított összeg beszédése által megteremteni a kepeváltási alapot, vagy a hol valami kezdetleges alap már van, azt ily módon gyarapítani.

A regáléhoz az unokáknak is joguk van. Igy valamit ők is élveznének majd abból. Én a tör-lesztési kölcsön felvételét hosszan tartó nehéz ter-tűnek tartom. Ez esetben is birtokba fektetném.

Miután pedig a pénzek kezelése ma már igen nehézkesé vált s a mellett, hogy a tőke kevés %-ot hoz, sok veszélynek van kitéve, én a kepe-váltás tőkének megfelelő birtokban biztosítanám a váltásági alapot. Igy birtokba fektetett fele-váltás-tőkével czélt érnek, mert pl. 100 frt birtokba fektetve ma és itt nálunk is a 4-5%-ot kétsze-resen meghozná. Azért ajánlatos lenne, hogy mind-en egyes hitközségben 3-5 tagból álló kepe-megváltási alapkezelő külön bizottság alakuljon, melynek kötelessége lenne a már meglévő vagy fentebbi módon megalapított kepeváltásági pénz-alapból a kinalkozó alkalmakkor földbirtokokat vásárolni s e vásárokat a birtok évi haszonbéri jövedékeiből mindaddig folytatni, míg a megvált-andó kepe nek megfelelő birtokmennyiség össze-jönne. Egyes családok vagy birtokosok e mellett a jelenleg fizetett kepejüket ennek megfelelő pénz-összeg lefizetése vagy birtokterületnek a kepe-váltásági alapnak való átadása által azonnal is megválthatnák.

Lehetne ezen alapot alapítványozások, ado-mányozások, e czélra rendezett tánczvigalmak stb. által társadalmi utoa is gyarapítani. Itt az állam

vagy megye segélye sincs kizárva. Ki czélszerűbb és gyorsabb megváltási módot vagy utat tud, áll-jon elő vele. Győzzön a jobb. A kepe előbb-utóbb nekünk kell megváltani s földbirtokunkat e rá-nehezedő területtől felmenteni.

A jóakaratu törekvés a legnagyobb aka-dályokon át is diadalra emelkedik.

Viribus unitis.

Falusi.

Csikvármegye közigazgatási bizottságának üléséből.

Csik-Szereda, május 8.

Vármegyénk közigazgatási bizottsága által mai nap megtartott havi rendes gyűlés a kedve-zőtlen idő miatt kevésbé volt látogatott. Az egyes szakelőadók mindannyian jelen voltak s jelentéseik többé-kevésbé a száraz statisztikai adatokat tar-talmazták.

Különös figyelmet a főorvos jelentése érde-melt, ki a sorozáson elfoglaltsága miatt a megyei közegészségügy állapotát márczius és április hó-napokról ismertette. A jelentésből kilínt ugyanis, hogy közegészségügyi viszonyaink nem a legked-vezőbbek voltak a lefolyt két hónapban, mert a hevenyfertőző kórok több községben járványá fa-jultak. Igy például a kanyaró járvány uralgott Szereda városban, Taploczán, Madéfalván, Dán-talván, Karczfalván, Jenőfalván, Szenttamáson, Zsögödben és Verebesen, mely községekben meg-betegedett összesen 626 gyermek s ezek közül el-halt 44, meggyógyult 514.

Hasi hagymáz járvány uralgott Szentmihályon és Szépvízen, hol ez ideig megbetegült 175 egyén és elhalt 22.

A roncsoló toroklob fellépett Csicsóban, hol 6 betegedési eset fordult elő.

Ugyancsak a főorvos jelentése szerint a múlt évnegyedben megyénk területén 785 halálzási eset történt s ezek között volt 417 férfi és 373 nő.

Az elhaltak közül 7 éves koron aluli volt 379, 7 éven felüli 406. gyógykezelésben nem ré-szesült 7 éven aluli 88, 7 éven felüli 257.

Az előadói jelentésben kívül a gyűlésnek alig volt számbavehető tárgya; felemlítjük azonban a közigazgatási előadó által előterjesztett kimuta-tás adatait, melyek szerint megyénk területén a tenyészállatok száma jelenleg 32812 s ebből 3963 kanca, 71 mén, 21817 tehén, 345 bika, 6348 koca, 268 kan. Szükség van még 9 mére, 72 bikára, 3 kanra. A tenyész-alap 317 frt 35 krt tesz.

A bizottság a közigazgatási előadó jelentését tudomásul vette s a szolgabiroóságokat, valamint Szereda város tanácsát felhívni határozta, hogy a községekben 1891. év elejétől létesíteni kellett tenyészállat-alapok állásáról azonnal jelentést te-gyenek, s azon községekben, melyekben az alap még nem létesített, oda utasítsák, hogy azokat ez évben haladéktalanul létesítsék s a megyei sza-bályrendeletben meghatározott díjakat a tenyész-alap javára azonnal fizetessék be; meghatározott végül, hogy jövőben a tenyészállatokról szerkesz-tett kimutatásokban egyuttal a községekben levő tenyészállat-alapok állása is kitüntetessék.

A gyimesi községek a szóban forgó alapok létesítésétől ez időszerint felmentettek.

Egy másik felemlítésre méltó tárgya a gyű-lésnek Bélbor község bírója Filipescu Gábor és jegyzője Vild Sándor által szerkesztett kérés volt, melyben tekintettel arra, hogy a román ajku la-kosságon kívül, — kiknek egy tanítóval bíró hit-
fekezeti iskolájuk van — 37 magyar és zsidó családnak 53 tanköteles gyermeke nevelésben nem részesül, arra kéri a közigazgatási bizottságot, hogy Bélborban egy közös állami elemi iskolának állami költségen leendő beállítását a magas kor-mánynál eszközölné ki.

A bizottság a kérésnek felsőbb helyre jutta-tása előtt a tölgyesi főszolgabíró felhívni hatá-rozta, hogy ezen figyelemre méltó és szükségképen megvalósítandó ügy érdekében a legtapintatosab-ban járjon el s lehetőleg oly képviselőtestületi ha-tározatot eszközöljön ki, hogy az ottan jelenleg meglévő iskola s annak területe egy állami iskola czéljaira a község által át fog adadni, mely eset-ben az állam fogná a kinevezendő tanítókat fizetni s a község csak is az iskolaépület jókarban tar-tásáról és az 5% iskolai adó fizetéséről gondos-kodnék.

Alakítsunk szövetkezetet!

(Felhívás a csikszeredai ipartestület tagjaihoz.)

A kézműiparral foglalkozó iparosok az or-szágnak talán egy vidéken sincsenek olyan ked-vezőtlen helyzetben, mint a csikiak. Az olcsó és gyors közlekedési eszközök teljes hiányában el-zárva a világ forgalomtól, kitéve a vármegye kü-lönböző pontjain sűrűn egymásután következő or-szágos vásárokon megjelenő és az itteninél jóval kedvezőbb helyzetben levő szomszédos megyei ipa-rosok s a nagyobb részt Ausztriából behozott kész

iparcikkék nyomasztó versenyének, 15—20%-kal drágább anyagból dolgozva, alig tudják megkezesni a maguk és családjaik számára szükséges mindennapi kenyeret, arra azonban, hogy vagyonsododjanak s iparukat minden tekintetben a kor szerinti színvonalra emeljék a jelen körülmények között még távolról is alig gondolhatunk.

Nem csodálatos tehát, hogy a magasabb helyekről elhangzó jelentések a vármegyéneki ipar fejletlen ségéről, alantós fokáról és pangásáról szólanak.

Ennek igazságát elismerjük, sőt szomorúan érezzük mi is, annyit azonban bátrak vagyunk állítani, hogy az ok nem annyira az iparüzők személyében, mint inkább a mostoha viszonyokban keresendő. Jó és csinos munkát itt is tudnak produkálni, hiszen testületi tagjainknak tul nyomó része, ha iparának alapméréteit e megyében szerzte is meg, annak gyakorlatát, műfogásait hazánk egyes nagyobb városaiban sajátította el. Ugyanazon helyeken módja volt csin és izlést tanulni és bő alkalma megismerkedni az iparterén felmerült újabb vívmányokkal, az ipar intenzívebb üzéséhez szükséges modern szerszámokkal és gépekkel, s hogy ezeket alkalmazni is tudják, azt bizonyítják a különböző kiállításokról nyert oklevelek és kitüntetések. De a feldolgozott nyers anyag drágasága miatt a más megyékben kinalkozó piacokról kizárva, csak a helyi szükségletek kielégítésére vagyunk utalva, sőt ennek jó részétől is elűttetünk az importált iparcikkék és az egyes községekben törvényellenesen dolgozó s kellő szakképzettséggel nem bíró kontárok versenyé által, kik még iparosaink jó hírnevét is kompromitálják.

E szomorú állapotot segíteni kell, ha iparosaink nem akarják tovább tűrni e viszonyokat, vegyék kezükbe saját maguk ügyüket s a meny nyiben lehet segítségnek magukon, mert a legközelebbi és legjobb segítség, ha az ember tud magán segíteni.

Ezen elvből kiindulva ipartestületünk előjárósága, hogy a testületi tagok mostoha helyzetén némileg enyhítsen, tervbe vette az ipartestületi tagok részére egy nyers anyag beszerző és közös áruraktár-szövetkezet létesítését. Előjáróságunk számot vetett a nehézségekkel, az innen-onnan megnyilatkozó bizalmatlansággal, kis hitiséggel, de az ilyen czélú szövetkezet előnyei által ösztönöztetve, ezeknek daczára is megteszi a kezdeményező lépést.

A szövetkezet czélja a szövetkezet kötelekébe beálló ipartestületi tagok hitelének, keresetének és üzleti érdekeinek előmozdítása. Módot és alkalmat nyújt arra, hogy tagjai esékely befizetéssel tőkét gyűjthessenek; lehetővé teszi, hogy a tagok viszonyaikhoz mért hitelt élvezzenek; a nyers anyagot első forrásból szerzvény be, azt olcsó áron szolgálhatja ki a tagoknak; közös raktárt tart, melyben egyfelől a beszerzett nyers anyagot elárúsítja, másfelől pedig a tagok által újabb hitel nyerésére beraktározott kész munkákat elhelyezi s esbetőleg el is árúsítja; részt vesz az állam, a hadsereg, a honvédség, esendőrség, közhatalóságok és magán egyének részére való szállításokban vagy tagjainak ily czélú verseny-ajánlatot és szállítási ajánlatát anyagilag és erkölcsileg támogatja; állami, katonasági, közhatalósági és egyéb szállítási szerződésekből folyó járandóságok lekötése mellett tagjainak hitelt nyújt s végül a tagoknak a befizetett összegek után legalább is 7—8%-nyi nyereséget biztosít.

Ime nagyjában azon előnyök, melyeket a szövetkezet felállítása a sorakozó tagoknak kilitásba helyez. A szövetkezet 1000 drb 25 fritos részvényre, tehát 25000 frt alaptőkére van tervezve, ha 300 részvény alájegyztetik, megkezdí működését. Az aláírásakor nem jegyzett részvények a szövetkezet tulajdonában maradnak és idők folytán a később meghatározandó módon bármikor elárúsíthatók.

A részvények értékének befizetése, a cég bejegyzése után kezdetük meg s az egész összeg heti 25 kr, vagy havi 1 frt befizetésével törlesztetik. A míg az üzlet megnyitásához szükséges tőke összegyűl a befizetett részletek takarékpénztárilag kezeltetnek.

A további intézkedések és az, hogy a szövetkezet milyen terjedelemben működjek, minő iparágakat karoljon fel, az alakuló közgyűlésen lesz megállapítandó, a mely alkalommal az alapszabályok is megkészítetnek. Az alapítási költségek fedezésére minden részvényes az aláírásakor 50 krt fizet.

Ipartestületünk előjárósága a szövetkezet felállítása ügyében a kezdeményező lépések megtétele által megbiztatásból kifolyó kötelességét teljesítette s midőn ezt kijelentjük, felhívjuk és kérjük testületünk tagjait, hogy saját jól felfogott érdekükben, minél számosabban sorakozzanak a kitűzött zászló alá, ha a testület előjáróságát jó igyekezetében aboz mért buzgalommal támogatják: akkor a jó szándék czélhoz vezet és a felvetett eszme diadalra jut.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Adakozás a madéfalvi emlék-alap javára.** Maros-Vásárhelyről Lakatos Sámuel ref. kollegiumi tanár ur a 687. számú gyűjtőívén 1 frtot küldött lapunk kiadóhivatalához. Ezen íven adakoztak: Lakatos Sámuel és Lakatos Sámuelné 30—30 krt. Horváth József, Csiki Lajos, Goldner Nándor és Keresztesi Gyula 10—10 krt. Lapunk jelen számában ki van mutatva 1 frt — kr.

Az eddigi gyűjtés összege 1505 frt 45 kr.
Főösszeg 1506 frt 45 kr.

Azaz: **Egyezeröttszázhat frt 45 kr.** — Fogadják a buzgó gyűjtők és nemes szívé adakozók a szent ügy nevében leghálásabb köszönetünket

— **Diszes esküvő** volt e hó 4-én a helyi plebánia templomban. Dr. Csiki József fiatal tehetséges ügyvéd vezette e napon oltárhoz Romfeld Ottiliát, Romfeld Félix szeredai sörgyáros kedves és szeretetre méltó leányát. Esküvő után a menyasszony szüleinek házában gazdag lakoma folyt le, melyen sok szép pohárköszöntőben kívántak a jelen voltak áldást, szerencsét és hosszú életet az új párnak. Mi is szívből csatlakozunk a jókívánatokhoz.

— **Eljegyzés.** Lebecsei Petrács Géza, a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara tagja eljegyezte K o n c z Lajosnak, Marosvásárhely város-gazdájának a leányát, O l g á t.

— **Róm. kath. státusgyűlés.** Lönhart Ferencz erdélyi püspök az erdélyi róm. kath. státusgyűlést rendkívüli közgyűlésre f. évi május 25-ére Kolozsvárra összehívta. Tárnya a státusgyűlés sérelmi bizottságának előterjesztése a középiskolák ügyében a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel folytatott tárgyalások eredményéről.

— **Csikmegye központi választmánya** f. hó 6-án tartott ülésében az országgyűlési képviselő választók 1894-re érvényes névjegyzékének kiigazítására a következő összeiró küldöttségeket küldötte ki. A csikszentmártoni választókerület részére: A kászoni 5 községbe id. Boeskor Kátoly elnökle alatt Balázs Lajos altizi és Büjthi Károly; a választókerület Nyergesen inneni többi községeibe Nagy József elnökle alatt Miklós Pál és Sándor Izsák. A csikszeredai választókerület részére: Madéfalva, Borzsova, Csikszentmiklóstól megkezdőleg lefelé középfelcsik községeiben Csik-Szereda várost is ideértve Szántó József elnökle alatt Balázi Lajos szeredai és Balázs Dénes; Mindszent, Szentlélek, Zsögöd, Szentkirály, Szentimre, Szentsimon és Csátószeg községekben Székely Endre elnökle alatt Bodó József és Albert Béniám. A karczfalvi választókerület részére: Gyergyó-Ufalu, Csomafalva, Tekerőpaták, Kilyénfalva és Vasláb községekben Nagy Tamás elnökle alatt Simon Gergely és Csergő Gyula; a „Köd"-ön felüli 7 községbe Bogády Gyula elnökle alatt Ágoston József és Kovács János; Rákos, Göröcsfalva, Vacsáresi, Szentmihály, Szépvíz és a három gyimesi községekben Mihály Ferencz elnökle alatt Csűrös Ferencz és Ruzs S. János. A gyergyó-szentmiklósi választókerület részére: A gy.-tölgyesi járás községeiben Lázár János elnökle alatt Urziciánu János és Kádbebő Vidor; a választókerület többi községeiben Lázár Menyhért elnökle alatt Simon Balázs és Lőrincz Vilmos.

— **Tanítógyűlés.** A gyergyói róm. kath. tanító-egyesület f. évi május hó 13-án a várhegyi gör. kath. népiskolánál d. e. 9 órától kezdődőleg tartja rendes közgyűlését a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 3. Az ABC-s könyv bírálatára kiküldött bizottság jelentése. 4. A gyergyói tanítói méhész-egylet gyűlése, mely alkalommal Abend András méhészeti vándortanító ur szabad előadást tart a méhészet köréből. 5. Indítványok tárgyalása.

— **Új telep Gyergyóban.** Gyergyó-Szentmiklós északkeleti határában, a Gyilkos-tótól mintegy órányira telep alakult. A topliczai Urmánziai u. i. pár évvel ezelőtt Békás és Domuk szomszédságában nagy erdőrészt vásároltak, melynek jó minőségű fáiból szitakérgyet és hangszerfákat készíttetnek. A szitakéreg készítésének módját, valamint a hangszerfák idomítását nem miudeni érti. Azért felső Magyarországról, Galicziából, Németalföldről és Bajorhonból hozzáértő munkásokat hívtak be, kik közül többen családosok és így létesítették azon telepet, mely jelenleg „kis Békásnak“ nevez-

etik. Az említett iparosok a magyar nyelvet nem bírájk, de mert vidékünk s a székely népet nagyon szeretik: remélhető, hogy azon 10—14 év alatt, melyet az erdő kihasználása igénybe vesz, teljesen közénk olvadnak. Vallásra nézve mindnyájan buzgó katolikusok. A nők nem dolgoznak a gyárban; a férfiak pedig oly szorgalmasok, hogy napjában képesek 2 frtot egyenkint megszerezni. Nagy műhelyekben dolgoznak s oly békesség- és egyetértésben, hogy a legerősebbfa is könnyen hajlik meg előttük. Vajha székely testvéreink is minél többen elsajátítsák a szitakéreg hajlításának módját s számukra is hasonló gyárak létesüljenek! Akkor ritkább fog lenni a kivándorlás. Ezen új telep lakosainak a legutóbb nagy örömük volt, mert Gyergyó Szentmiklós derék és fáradhatatlan segéd-lelkésze Koródy Mihály meghívásukra felkereste s a nagyon óhajtott vallásos gyakorlatban részesíté őket. Vele ment a község buzgó kántora, Paal Albert is, kinek szép énekében gyönyörködtek Gyergyónak ezen új emberei, kik azon óhajlásuknak adtak kifejezést, hogy e lelki kapocs továbbra is fennmaradjon s kérték a jó lelkészt és kántort, hogy más alkalommal is tegyék meg nekik ezt az örömet.

— **Szinészet.** Egy Kálmán színigazgató, kit a gyergyói publikum már ismer, legközelebb Gyergyó-Szentmiklósról jó szervezett dráma-, vigjáték-, népszínmű- és operett társulatával. A társulatnak 31 tagja van, köztük sok jó nevről ismert színművész van. Az előadásokra kitűzött darabok az újabb és a legjobb darabokból vannak egybeállítva, tehát e jönevű társulat élvezetes estékre nyújt alkalmat a műpártoló közönségnek.

— **Halálozások.** Csiksomlyón P. B a r t a l i s János Chrisolog kiérdemült ujonczmester és zárdafőnök élete 72-ik, szerzetesi fogadalmának 47. és áldozárságának 42 ik évében a haldoklók szentsége ájtatos felvétele után, szélhűdés következtében folyó hó 6-án reggeli 3 óraker meghalt. A megboldogultnak hilt tetemeit folyó hó 8-án délután 3 óraker helyezték örök nyugalomra a csiksomlyói zárda kriptájába; — lelke üdvéért pedig az engesztelő szent mise-áldozat 9-én d. e. 7 óraker mutatott be az Égek Urának. Az örök világosság fényeskedjek neki! Csik-Somlyón, 1893. május hó 6 án. — Csikszentimrei J a k a b L a j o s birtokos és végzett egyetemi hallgató folyó évi május hó 5-én délután 6 óraker élete 30-ik évében hosszús és súlyos betegség után, tüdővész következtében elhunyt. Földi részei 1893. évi május hó 7-én délután 3 óraker helyeztetek örök nyugalomra; — a vér nélküli áldozat pedig május hó 8-án lett az Urnak bemutatva. Nyugodjanak békében!

— **A távirdai zöldbeka** Tudva levő dolog, hogy nálunk vidéken eddig csak a zöldbékák jósolták az időjárást; de a földművelésügyi miniszter és a központi időjelző állomás jóvoltából már városunkban is egy nappal előre leolvashatjuk a távirda hivatalnál, hogy milyen idő lesz a következő napon. Csik-Szereda is időjelző állomás lett s így legalább a közeli községek földművelői előre tudhatják, hogy milyen külső munkához foghatnak. Ez által mindenesetre sokat nyertünk, mert most már esőben nem kaszálunk, sem nem aratunk, hanem bevárjuk, míg állandó száraz időt jeleznek.

— **Szerencsétlen viszontlátás.** Csikcsicsói Mihály Bálint f. hó 3-án érkezett haza Háromszekről, a hová szekerességre járt. A mint szülőfaluja közt biztatta előre két fáradt gebéjét, véletlenül megpillantja Miklós Mózes nevű legény barátját, ki a Kelemen József kapujában üldögélt több társával beszélgetve. Mihály Bálint rég nem látott barátját azzal köszöntötte, hogy revolverét ráirányozva, keresztül lötte annak karját. Bűnös tette következményeitől félve elmenekült ugyan, de a csendőrség erélyes nyomozása valószínűleg rövid időn előkeríti.

— **Adakozás.** A csikgyimesbükkü róm. kath. templom-alap javára újabb ajánlatokat tettek: Fiertelmeister István (Márton-é) 50 frt, id. Deáki Péter 45 frt, ifj. Deáki Péter (huszár) 40 frt, Gergely Péter, Deáki János 30—30 frt, Éltés András, Dávid Péter, Görbe János (molbár), Simon Jakab György, Bálint Péter 20—20 frt, Deáki József 5 frt. Jelen ajánlat összege 300 frt. Az eddigi ajánlat összege 570 frt. Főösszeg 870 frt. Fogadják a nemes adakozók a hitközség hálás köszönetét.

— **Meghívó.** A gyergyó-szentmiklósi szegény tanulókat segélyező egyesület javára alattírt rendezőség özv. Lanrenczy Jánosné urnő nagy termében 1893. május hó 14-én zene- és dal előadással egybekötött zártkörű táncestetélyt rendez, melyre tisztelettel meghívja: Csáky Anna, Csáky Ilona, Czifra János, E. Deér Kálmán, dr. Dobribán Antal elnök, Kiss Anna, Kritsa Konrád titkár, Laurency Berta, Merza Vilmos pénztárnok, Orel Dezső, Romfeld Mariczi, Szász Etelka alelnök. Kezdeté esti 8 órakor. Belépti díj: személyenként 60 kr. családjegy 1 frt 50 kr. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak. Jelszó egyszerűség!

— **Meghívó.** A csikszeredai és csiksomlyói táncztanuló-ifjúság a táncztanulás ünnepélyes bezárása alkalmából Neufeld Béla tánczmester vezetése alatt május hó 13-án (szombaton), a „Csillag” termében bemutatást a táncestetélyt rendez. Belépti díj: személyenként 1 frt, tanulóknak 50 kr. Kezdeté fél 8 órakor.

— **A korondi gyógyfürdő ujjaalakulása.** Korond. Udvarhely vármegyének e kies fekvésű gyógyfürdője, mely légzőszervi bajokban Magyarországnak nevezetes különlegessége s mely az orvosi szakértők véleménye szerint hatásosabb a Stájer Gleichenbergnél, nagy átalakuláson megy keresztül. Az új fürdőevád egyszersmind új kor-szak kezdeté lesz Korondra nézve. Azokra, a kik régi, elbanyagolt állapotában ismerték e fürdőhelyet, kellemes meglepetések várnak a legközelebbi fürdőevádban. Mindenekelőtt örvendetes átalakuláson ment keresztül a fürdőt körülvevő park, melyet a műkertészet mai igényei szerint szabályoztak, láttak el új sétányokkal s díszítettek szobor-szerű virágszövényekkel. Ezenkívül 40.000 darab luczfenyőt ültettek ki a park nagyságát végett. A fürdő-közönség kényelme érdekében két díszes új házat emeltek, széles terraszokkal. Az új házakban 22 család számára van czélszerűen és egészen újonnan butorozott lakás. Továbbá a többi épületeket is teljesen jókarba helyezték és az összes lakoszobákat fertőtlenítették. Különösen említést érdemel, hogy a főküttől alig 20 lépésre fekvő vasas-szénsavas hideg fürdő két medencébe foglaltatott, valamint a közvetlen közelében lévő meleg fürdő teljesen jókarba helyeztetett, gőzfűtésre berendezve. Itt vasas, só- és más fürdők egyaránt rendelkezésre állanak. Végül megemlítjük, hogy Korond új fürdőorvosa Gáman Béla dr. kolozsvári orvos lesz, a ki légzőszervi bajokba jeles specialista.

— **Unikum permetező.** A számtalan meddő kísérletek után végre oly hazai gyártmányu peronoszpóra-permetezőzt állítottak, elő mely egyrészt kiküszöböli a meglévő rendszerűeknek összes hibáit, másrészt munkaképesség, minőség és tartosságára nézve a legelső külföldi gyártmányokkal fényesen kiállta a versenyt. A komplikált légűst mely csütörtököt mond ha a tartány behorpad, az Unikumnál teljesen hiányzik. A légűstös szisztemájú permetezők, hogy be ne horpadjanak, tulajdos erős vastartánnyal bírnak és így már fösen is nagyon nehezek, a legkisebb súlyuk 7¹/₂ kiló holott az „Unicum” permetezőknek erős és tartós, de rendkívül egyszerű szerkezete és könnyű vörösréz tartánya lévén, tökéletesen felszerelve is hámulatos könnyű csak 3¹/₂ kiló súlyú! E kézzel fogható nagy előnyök révén az „Unicum” szőlő-permetező fölölmulja az összes eddig létező hazai és külföldi gyártmányokat és méltán tüntettetett ki az első díjjal, arany éremmel az orosz magyar kert egyesülete ezidei tavaszi kiállításán valamennyi belöldi és idegen versenyző permetezők közt. Az Unicum permetező kitünőségét különben ama körülmény is bizonyítja, hogy Mantlner Ödön ismert magereskedőnk ki a jelesebb vívmányokat föleg hogy ha hazaiak, nagyon felkarolja, ezen szőlőpermetezőnek elárúsító jogát egész Európára kiterjedőleg megszerezte.

A kis lutri húzása
Brünn 1893. május 3.
13. 49. 65 79. 41.

!Ermelléki!

Kitünő minőségű Ermelléki óbor kapható (saját termés)

MOLNÁR ÁKOS
urnál

Csik-Szeredában a következő árakban:
1 literes üvegben 1887. évi termés 60 kr.
1/2 „ „ „ „ 35 kr.
7/12 deczis „ „ „ 45 kr.
Megrendelések vidékre a legpontosabban szolgáltatnak, 10 üvegtől feljebb ladákban. Üveg és csomagolás díja külön számíttatik.

A közlegő vizsgaidényre ajánlom a Szent-István társulat által kiadott:
Népies irányu hasznos olvasmányokat
Ugyszintén a közkedveltségnek és nagykelendőségnek örvendő
ÖRANGY-ÁRT
címtű inna- és ének-könyvet 40 krért.
ARTATLANOK ÓRANGYALA
ez. imakönyv, kis gyermeknek számára. Ára 15 kr. Valamint több más díszes imakönyvet jutányos árakban.
Szent Olvasókat 8 krtól 1 frtüg.
Továbbá ajánlom a t. tanító uraknak kitünő papíron készített sajtát kiadásu **VIZSGALAPJAIMAT.**
Kapható **DALKÖNYV** óvóképezdek és óvodák részére.
Tisztelettel Györgyjakab Márton könyv- és papírtérkező.

Arlejtési hirdetmény.

A csikszenttamási róm. kath. hitközségben a templom tornyának átalakítása, villámhárítóval való ellátása, a templom födelének kijavitása, a falak meszelése és egyéb kisebb javítások (u. m. a toronyba lépcsők, templom- és kerítés ajtók készítése, a templomon levő kis torony átalakítása, a torony alsó részein levő kiszögelések plével fedése, a toronyra új kereszt alkalmazása szükségessé válván, ezen átalakítások és javítások eszközésére 1723 frt 9 kr kikiáltási árral arlejtés hirdettetik. Ezen arlejtés helyéül Csik-Szenttamás község háza, idejéül pedig 1893. évi május 23-ik napjának délutáni 2 órája tüzetik ki.

Az arlejtés csakis zárt ajánlatokkal történik s vállalkozni szándékozó köteles biztosítékul a kikiáltási összegnek 10%-át, azaz 172 frt 31 krt készpénzben vagy értékpapírban ajánlatához melkelve alattírt építő-bizottságnál az arlejtést megelőzőleg letenni, mely biztosíték a legkevesebb árért vállalkozóknak, mint nyertes pályázónak a munka teljes befejezése után, a többi pályázónak pedig az arlejtés után azonnal visszaadatik.

Vállalkozó csak szakértő építész lehet. A vállalkozási feltételek, rajz, tervzet, költségvetés a csikszenttamási róm. kath. lelkeszi hivatalnál bármikor megtekinthetők.

Csik-Szenttamás, 1893. május 2.

Fejér Endre
lelkész,
egyh. tan. elnök

Ágoston József
egyh. tan. jegyző.

2-2

A JÉGBIZTOSÍTÁS

időszakának közeledtével a t. cz. birtokosság és a gazda-közönség becses figyelmébe ajánljuk a

MAGYAR FRANCZIA

BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁGOT.

E hazai társaság élén állanak: Micsinyei és beniczei Benitzky Ferencz ur valóságos belső titkos tanácsos, Pestmegye főispánja stb., stb. mint elnök **O-módy Vilmos** ur az igazgatóság elnöke és **Vas Emil Ferencz** ur vezérigazgató.

A folyó évi jégidényben a következő kiváló előnyöket és kedvezményeket engedélyezhetjük:

1. Az ajánlatban feladott egységárak kár esetén semmi leszállítás alá nem esnek, még akkor sem, ha a termények piaczi ára a kár idején alacsonyabb volna is.
2. Aratási, cséplési és szüretelési költségek csak teljes (100%) kár esetén vonatnak le.
3. Oly felek, kik az I-IV. osztályu természetményekből legalább 10,000 frtnyi értéket biztosítanak, valamint a gazdasági egyesületek tagjai, tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára, 5%-os díjengedményben részesülnek.
4. A biztosítási díj szeptember hó 30-án lejárá váltóval fedezhető.

TÜZKÁR ELLENI BIZTOSÍTÁSOK is a legelőnyösebben köttetnek s az előforduló károk méltányosan és gyorsan rendeztetnek.

Mindenemü felvilágosítással készséggel szolgálnak e hazarész legtöbb helységében létező ügynök-égek, valamint az alóírt vezérügynökség, hová a biztosítási bevallások, valamint ügynök-égek elvállalása iránti ajánlatok intézendők.

Teljes tisztelettel

A MAGYAR FRANCZIA biztosító részvénytársaság erdélyrészi vezérügynöksége Kolozsvárrt.

4-5

Csermák Gyula titkár.

Nincs gazda, nincs község vagy egyházmegye, kik ha nálam rendelnek, előnyben ne részesülneek bárki ajánlatával szemben!!

Gazdaközönségünk, Egyházmegyék és Községeknek!

Ajánlok kerülő, Vidats, Gubitz és Sack féle ekéket. Hegyvidéki váltó és két testű, váltva forgató iker ekéket. Láncc boronákat, két vagy három tagu részt boronákat. Kézi és löreju, szórva és sor-vetőgépeket. Legujabb kaszáló- és aratógépeket, kévekörtövel és a nélküi. Kézi, löreju és gőzcséplőgépeket. Szénaforgató, gyújtó és sajtolókat. Járgány vagy gőzzel hajtható egy- és kétkövu örlő malmokat szitaszerkezettel.

A legujabb téglá, cserép és agyagcső sajtoló gépeket, egy vagy két ló, vagy gőz általi hajtásra, mely óránként 200-1000 téglát készíthet. Szeszgyárak teljes berendezéséhez szükségeltek.

Tüzmentes és betörés ellen biztos pénz- és okmány-szekerényeket. Valódi Wertheim-kasszákat:

Nro 0	0 fél	1-es	2-ös	3-as	4-es	5-ös
70 frt.	85 frt.	100 frt.	120 frt.	140 frt.	160 frt.	180 frt.

mindenik b é r m e n t v e a megrendelő házához szállítva.

Templom berendezéseket és forgatható vaskoronájú harangokat, az orgona hangjai szerint hangolva és egészen kovácsolt vasból készült harang állványokat, bérmentesen bármely községnek tornyában felállítva, a harang réznek kilóját 1 frt 80 krért számítva.

Tüzoltói fecskendőket, személyi felszereléseket és egyéni ruházatok, a községi köteles tüzoltók részére előírt szabályok szerint u. m. borsapkát 90 kr, karövet 25-40 kr, sisakot 2 frt 80-3 frt 60 krig, riadó-kürtöt 3 frt 50-5 frtüg, jelző sipokat stbbieket rendkívül olcsó árban, valamennyi budapesti szállító árainál sokkal olcsóbban!

RIEMER EDE
Első Székely Gép- és Tüzoltószerkek raktára
Székely-Udvarhelyen.

Arjegyzékek, minták és költségvetések bérmentesen küldetnek!